

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE
MUZEUM MIEJSKIEGO DZIERŻONIOWA
ZA ROK 2023

Muzeum Miejskie Dzierżoniowa, jako samorządowa instytucja kultury, zostało powołane Uchwałą Nr VIII/48/11 Rady Miejskiej Dzierżoniowa z dnia 18 kwietnia 2011 roku. Muzeum funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2022 r. poz. 385) oraz ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 194). W Muzeum obowiązuje statut, uzgodniony z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, nadany uchwałą Rady Miejskiej Dzierżoniowa Nr LIV/372/14 z dnia 24 października 2014 r.

Przedmiotem działalności Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa jest przede wszystkim:

- gromadzenie zabytków, zbiorów i materiałów dokumentacyjnych w zakresie: archeologii, etnografii, historii i kultury miasta, przemysłu lokalnego oraz detalu architektonicznego, nabywanych w drodze: darowizn, przyjmowania depozytów, uzyskiwania obiektów w wyniku prowadzonych badań terenowych oraz zakupów,
- inwentaryzacja, katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów,
- przechowywanie gromadzonych zbiorów, w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania, oraz magazynowanie ich w sposób dostępny dla celów naukowych,
- zabezpieczenie, renowacja i konserwacja zbiorów,
- zorganizowanie wystawy stałej,
- urządzenie wystaw czasowych,
- prowadzenie działalności edukacyjno-promocyjnej,
- opracowywanie i publikowanie katalogów zbiorów, przewodników wystaw, wyników badań oraz informacji z zakresu swojej działalności statutowej,
- popieranie i prowadzenie działalności artystycznej i upowszechniającej kulturę oraz dorobek lokalnego przemysłu,
- współpraca z muzeami w kraju i zagranicą,
- zapewnienie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i informacji zgromadzonych w prowadzonym archiwum,
- współdziałanie z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami o podobnych celach.

W okresie sprawozdawczym zorganizowano 7 wystaw czasowych (4 wystawy stacjonarne, 3 wystawy plenerowe). W roku 2023 r. Muzeum Miejskie Dzierżoniowa odwiedziło **2 917** osób.

„Kamienne ogrody” wystawa czasowa

11.01.2023 r. – 19.02.2023 r.

Rok 2023 rozpoczęliśmy w dzierżoniowskim muzeum wystawą „Kamienne Ogrody” Jarosława Kielbasiewicza. Pośród podejmowanych przez niego tematów malarskich, nieustannie powraca architektura, która często całkowicie dominuje na płaszczyźnie obrazu. Prezentowany cykl obrazów jest dążeniem artysty do wizualnego oddania swego rodzaju delikatności i ulotności mocno osadzonych w przestrzeni obiektów, na uchwyceniu majestatyczności i niepowtarzalności odwiedzanych miejsc.

Wystawa czasowa „Kamienne Ogrody” to, nakreślona szybkimi pociągnięciami pędzla, podróż poprzez architekturę miast Polski a także Europy. Gra światła i cienia oraz mocne kontrasty z spotkały się z zainteresowaniem niejednego pasjonata współczesnego malarstwa.

Uroczyste otwarcie wystawy odbyło się 11 stycznia 2023 r. o godz. 17:00. Podczas wernisażu, o swojej twórczości opowiedział autor cyklu – Jarosław Kielbasiewicz.

76. rocznica egzekucji żołnierzy Armii Krajowej w Dzierżoniowie

17.01.2023 r.

Złożenie znicza przy pomniku upamiętniającym żołnierzy AK na cmentarzu parafialnym przy ul. Wrocławskiej. Informacja o zamordowanych żołnierzach Armii Krajowej została umieszczona na stronie internetowej.

10. rocznica śmierci majora Krzysztofa Woźniaka

23.01.2023 r.

Współorganizacja obchodów pod obeliskiem na ul. Piastowskiej, z udziałem przedstawicieli Akademii Wojsk Lądowych we Wrocławiu. Informacja o wydarzeniu została umieszczona na stronie internetowej.

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu

27.01.2023 r.

Podczas uroczystości złożono kwiaty pod obeliskiem przy Synagodze w Dzierżoniowie. Na stronie internetowej udostępniono szeroką informację o powstaniu Międzynarodowego Dnia Pamięci o

Ofiarach Holokaustu.

Powstanie Styczniowe

25.01.2023 r.

Z okazji kolejnej rocznicy Powstania Styczniowego, lekcję muzealną dla dzierzoniowskich uczniów przeprowadził, pedagog i wieloletni nauczyciel historii, Henryk Matuszczyk.

31. rocznica pierwszej wywózki Polaków na Sybir

10.02.2023 r.

Uroczystości miejskie, zorganizowane przez Muzeum Miejskie Dzierżoniowa w parku Sybiraka przy ul. Świdnickiej, w których uczestniczyli licznie przedstawiciele władz miasta, parafii oraz organizacji kombatanckich. Informacja o wydarzeniu została umieszczona na stronie internetowej.

Spotkanie z bibliotekarzami z powiatu dzierzoniowskiego

16.02.2023 r.

O godz. 12:00 odbyło się w Muzeum Miejskim Dzierżoniowa spotkanie z bibliotekarzami z terenu powiatu dzierzoniowskiego. Podczas spotkania zaprezentowano działalność Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa, omówiono najważniejsze wydarzenia, plany na przyszłość. Na zakończenie wizyty, przewodnik, oprowadził wszystkich chętnych po wystawach prezentowanych muzeum.

76. rocznica egzekucji żołnierzy Armii Krajowej w Dzierżoniowie

19.02.2023 r.

Złożenie znicza przy pomniku upamiętniającym żołnierzy AK na cmentarzu parafialnym przy ul. Wrocławskiej. Informacja o zamordowanym żołnierzu Armii Krajowej została umieszczona na stronie internetowej.

Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”

01.03.2023 r.

Współorganizacja uroczystości pod obeliskiem przy Rondzie Żołnierzy Wyklętych oraz złożenie zniczy pod obeliskiem na cmentarzu parafialnym.

„Pisanki Wielkanocne z kolekcji Anny Haratyk” wystawa czasowa

15.03.2023 r. – 30.04.2023 r.

Jajko – symbol życia oraz budzącej się do życia przyrody, w wielu kulturach niosło ze sobą szczególne znaczenie. Od wieków było owiane tajemniczością, czcią i przesadami. Nie inaczej jest z pisankami. Te niezwykle wielkanocne dekoracje z czasem urosły do rangi małych dzieł sztuki. Ich różnorodność, bogactwo wzorów i kolorów jest w stanie zafascynować każdego.

Dr Anna Haratyk, doktor nauk humanistycznych, adiunkt Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, swoje zainteresowania badawcze łączy z pasją etnograficzną, regionalistyczną i krajoznawczą. Wynikiem tych zamięłowań jest, tworzona od ponad czterdziestu lat, kolekcja pisanek i jaj zdobionych różnymi technikami. Znajdziemy wśród nich te, wykonane z zachowaniem tradycyjnych technik i dawnego wzornictwa, jak i nowoczesnych metod, form i środków. W swojej kolekcji posiada ponad 1 500 zdobionych jajek, pochodzących z różnych regionów Polski, jak też z zagranicy (m.in. z Ukrainy, Rumunii, Litwy, Czech, Słowacji, Włoch, Grecji, Norwegii).

Prezentowana kolekcja obejmuje przede wszystkim jaja naturalne: kurze, gęsie, przepiórcze a nawet strusie. Wśród zbiorów zaprezentowano także jaja drewniane, ceramiczne, szklane oraz kamienne. Są wśród nich nie tylko małe dzieła sztuki, lecz również przedmioty użytkowe stylizowane na jaja.

Wernisaż wystawy czasowej „Pisanki Wielkanocne z kolekcji Anny Haratyk” odbył się 15 marca 2023 r. o godz. 17:00. Przed południem, w tym dniu, odbyły się warsztaty plastyczne „Pocztówka wielkanocna z motywem pisanki” dla uczniów SP nr 3 w Dzierżonowie, które poprowadziła dr Anna Haratyk. Popołudniu, podczas wernisażu, wykład „Pisanka – symbol Wielkiej Nocy i małe dzieło sztuki” wygłosiła właścicielka prezentowanej kolekcji – dr Anna Haratyk.

Rocznica śmierci Jana Pawła II

02.04.2023 r. – informacje o pontyfikacie Jana Pawła II zostały umieszczone na stronie internetowej.

Rocznica katastrofy pod Smoleńskiem

10.04.2023 r. – informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej oraz rocznica II deportacji Polaków na Sybir

13.04.2023 r.

Koordinacja uroczystości, która odbyła się w Szkole Podstawowej nr 9. Program artystyczny przygotowali uczniowie pod opieką nauczycieli. Informacja o uroczystości została umieszczona na

stronie internetowej.

Święto Chrztu Polski

14.04.2023 r. – informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

Międzynarodowy Dzień Kombatanta

15.04.2023 r. – informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

80. rocznica wybuchu powstania w getcie warszawskim

19.04.2023 r. – współorganizacja uroczystości pod obeliskiem przy synagodze na ulicy Krasickiego, informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

Wspomnienie św. Jerzego – patrona Dzierżoniowa

23.04.2023 r. – informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

„Polskie Symbole Narodowe” wystawa czasowa / wystawa plenerowa

02.05.2023 r. – 27.07.2023 r.

W Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, na parkanie przy ulicy Świdnickiej 30 prezentowane były bogato ilustrowane tablice przedstawiające polskie symbole narodowe, ich historię oraz znaczenie. Oprócz plansz dotyczących flagi narodowej, można było zapoznać się z tymi poświęconymi polskim pieśniami patriotycznym, w tym najważniejszej z nich – „Mazurkowi Dąbrowskiego”, a także Orłu Białemu, który widnieje na godle państwowym. Prezentowana wystawa informowała o genezie biało-czerwonych barw symbolizujących Polskę oraz przedstawiała zasady postępowania z symbolami narodowymi. Plansze na wystawie „Polskie Symbole Narodowe” zostały zaprojektowane przez Biuro Edukacji Narodowej Instytutu Pamięci Narodowej Delegatura w Bydgoszczy. Otwarcie wystawy odbyło się 2 maja o godzinie 11.00, przy Muzeum Miejskim Dzierżoniowa.

Informacja o Dniu Flagi Rzeczypospolitej Polskiej została umieszczona na stronie internetowej muzeum.

232. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja

03.05.2023 r. – współorganizacja uroczystości miejskich, informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

Narodowy Dzień Zwycięstwa

08.05.2023 r. – współorganizacja uroczystości miejskich, informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

79. rocznica Bitwy o Monte Cassino

18.05.2023 r. – informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

„Noc Muzeów”

02.06.2023 r.

Dzierżoniowska Noc Muzeów rozpoczęła się o godz. 17.00 promocją „Rocznika Dzierżoniowskiego 2022”. Podczas promocji, wykład „Dawna Szóstka w świetle zachowanych kronik szkoły” przedstawił prof. dr hab. Piotr Gołdyn (Uniwersytet Wrocławski).

O godz. 19.00 zaprezentowano cykl „Sukcesy dzierżoniowian”, podczas którego zaprezentowano sylwetkę Jacka Westera (m. in.: aktor teatru Muzycznego w Gdyni, logopeda, redaktor naczelny teatralnika Antrakt, nauczyciel stepu). Ciekawa rozmowa, poprowadzona przez Kingę Zych, ujawniła wiele niesamowitych faktów z życia Jacka Westera oraz pozwoliła na prezentację niezwykłych talentów naszego gościa. Jacek Wester niezwykle zajmująco opowiadał o czasie spędzonym w Dzierżoniowie oraz o swojej pracy w teatrze muzycznym. Zgromadzeni goście mogli wczuć się w musicalowy klimat dzięki energetycznej próbie umiejętności aktora – usłyszeliśmy m. in. „Piosenkę o zgubionym sercu” oraz „Balladę o kolanie” a także zobaczyliśmy ile umiejętności i pracy wymaga stepowanie.

Wieczorowa porą zaplanowano kolejną atrakcję: spacer „Śladami dzierżoniowskich Cohnów”. Wszyscy chętni spotkali się o godz. 20.20 w synagodze by wspólnie posłuchać o historii synagogi oraz ludzi z nią związanych podczas oprowadzania przez Macieja Kmiecika. Z synagogi, poprzez wał szwedzki, spacer zaprowadził chętnych do Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa, na ostatnie - nocne zwiedzania. Podczas zwiedzania wystaw Grzegorz Kasowski opowiedział zebrany o dawnych właścicielach budynku, rodzinie Cohnów, oraz o historii budynku i jego charakterystycznych cechach stylistycznych.

Zwiedzanie zakończono o 22.30.

Wizyta potomka rodziny Cohnów (dawnych właścicieli pałacyku – obecnej siedziby Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa)

16.06.2023 r.

W tym dniu mieliśmy przyjemność gościć Stevena Kantera, pochodzącego z Wielkiej Brytanii. Stevan

Kanter jest wnukiem Georga Cohna, członka prominentnego rodu, który posiadał zakłady tekstylne, które były bardzo istotne dla przedwojennego Dzierżoniowa, a po wojnie między innymi w ich budynkach mieściły się zakłady Diory. Rodzina Cohnów przed wojną zamieszkiwała willę, w której kiedyś mieściła się restauracja Centralna, ale również budynek, w którym mieści się dzierżoniowskie muzeum. Musieli oni uciekać z ówczesnego Reichenbach, ponieważ jako rodzina żydowska, byli poddani represjom przez niemieckie władze okresu III Rzeszy. Pan Kanter przekazał nam dużą ilość materiałów na temat historii jego rodziny i przedsiębiorstwa Cohnów. Jego wizyta okazała się bardzo owocna, ponieważ znacząco wzbogaciła naszą wiedzę na temat jego rodziny, o której do tej pory nie posiadaliśmy rozległej wiedzy, szczególnie jeśli chodzi o okoliczności wyjazdu z Dzierżoniowa i powojenne dzieje Cohnów. Steven Kanter nie krył wzruszenia podczas zwiedzania naszego Muzeum, którego budynek stanowi żywy pomnik historii jego rodziny. Następnie, dzięki uprzejmości Marka Hufa, udaliśmy się wraz z naszym gościem na dzierżoniowski cmentarz żydowski, po czym potomek Cohnów został ugoszczony w ratuszu przez burmistrza Dzierżoniowa – Dariusza Kucharskiego oraz dyrektorę Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych – Anetę Błaszczuk. Ostatnim punktem podróży, tropem przodków, naszego gościa, był budynek starostwa powiatowego przy ulicy Świdnickiej, w którym przed wojną mieściły się biura zakładów Cohnów.

Wizyta w Muzeum Śląskim w Görlitz

19.06.2023 r.

Wspólna delegacja Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa: dyrektor muzeum – Henryk Smolny, Grzegorz Kasowski i Piotr Basisty, Dzierżoniowskiego Ośrodka Kultury (który reprezentowała Małgorzata Jarema) oraz gości zza granicy zaangażowanych w projekt „Pamięć o historii – XX wiek w historii Dzierżoniowa” (Ruth Geall i prof. Adrian Palka z Wielkiej Brytanii oraz Wolfram Spyra z Niemiec) udała się do Muzeum Śląskiego w Görlitz, na spotkanie z dyrektorką tamtejszej instytucji – dr Agnieszką Gąsior. Wizyta u naszych zachodnich sąsiadów wynikała z faktu, iż Görlitz jest docelowo kolejnym miastem (po Dzierżoniowie), w którym ma być prezentowana wystawa przygotowywana w ramach wspomnianego projektu. Jej tematem przewodnim jest migracja w okresie okołowojeńnym, zarówno do Dzierżoniowa jak i z naszego miasta. Sama ekspozycja będzie miała charakter dwuwymiarowy, ponieważ oprócz wystawy wizualnej, przygotowywana jest również instalacja dźwiękowa.

Dzięki uprzejmości dyrektorki muzeum, po rozmowach w sprawie wspomnianego projektu, nasza delegacja miała przyjemność zwiedzenia Muzeum Śląskiego w Görlitz.

Wizyta w Görlitz była też okazją do pożegnania naszych gości z Wielkiej Brytanii i Niemiec, którzy

spędzili ostatnie kilka dni w Dzierżoniowie.

80. rocznica Rzezi Wołyńskiej

11.07.2023 r.

Uroczystości miejskie, zorganizowane przez Muzeum Miejskie Dzierżoniowa na cmentarzu komunalnym, w których licznie uczestniczyli przedstawiciele władz miasta, parafii oraz organizacji kombatanckich. Informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

Coolturalny Piątek „DIORA zaginiona”

14.07.2023 r.

W godzinach popołudniowych odbył się spacer śladami Zakładów Radiowych Diora, podczas którego przedstawiono historię tego przedsiębiorstwa: zmiany nazwy, produkcja odbiorników radiowych i telewizyjnych oraz zestawów wieżowych, z których zakład był najbardziej znany. Wędrówka prowadziła przez ulicę Świdnicką, aż do ulicy Szkolnej, gdzie uczestnicy dowiedzieli się ciekawostek o pierwszej siedzibie zakładu, produkcji telewizorów, pożarze w 1964 roku i przeniesieniu siedziby firmy. Podczas spaceru oglądano także budynek, w którym mieszkał Wilhelm Rotkiewicz i przedstawiono najważniejsze fakty z jego życia zawodowego. Spotkanie zakończył prezentacja produktów Diory w Muzeum Miejskim Dzierżoniowa.

Coolturalny Piątek „Historia dzierżoniowskiego młynarstwa”

28.07.2023 r.

Podczas spaceru wokół Młyna Hilberta, mieszczącego się przy ulicy Batalionów Chłopskich, zapoznano się z ponad 150-letnią historią jednego z najbardziej charakterystycznych budynków w Dzierżoniowie. Rozbudowa obiektu na przestrzeni dziejów, jego modernizacje oraz ciekawe informacje o właścicielach zainteresowały nie tylko pasjonatów lokalnego przemysłu. Spotkanie było także okazją do poznania początków dzierżoniowskiego młynarstwa oraz istniejących kiedyś w Dzierżoniowie i okolicach, innych obiektów tego typu.

„Ostatni obrońcy Kresów Wschodnich” wystawa czasowa / wystawa plenerowa

31.07.2023 r. – 17.10.2023 r.

Wystawa eksponowana była na ogrodzeniu Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa od strony ul. Świdnickiej. To część ekspozycji przygotowanej przez Fundację Wolność i Demokracja we współpracy z

Instytutem Pamięci Narodowej.

Wystawa miała na celu przybliżenie polskich formacji partyzanckich, których członkowie czynnie uczestniczyli w walkach do końca wojny, a nawet do lat 50. XX w. Formacje te powstały na bazie Armii Krajowej na terenach przedwojennej Polski, a po wojnie, znajdowały się już za wschodnią granicą państwa. Ich wysiłek militarny był głównie spożytkowany w walce z sowietami. Wielu z bohaterów poległo w walce z NKWD lub innymi oddziałami radzieckimi. Rzadkością nie były też wyroki długoletnich kar więzienia dla pojmanych polskich żołnierzy, którzy z powodu ciężkich warunków, często nie dożywiali końca kary.

Wystawa w formie 9 tablic eksponowanych na parkanie Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa przedstawiała zdjęcia zarówno najbardziej znanych dowódców polskiego podziemia na Kresach Wschodnich, jak i anonimowych, szeregowych żołnierzy. Archiwalne zdjęcia, opatrzone były opisami, które nie tylko informowały o personaliach przedstawionych osób, ale też nakreślały tło historyczne.

79. rocznica Powstania Warszawskiego

01.08.2023 r. – współorganizacja uroczystości, informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

VIII Bukowiński Festiwal Nauki

14.08.2023 r.

Bukowiński Festiwal Nauki odbywa się od 2015 roku w Polsce, Ukrainie i Rumunii. Jest to spotkanie naukowców z lokalnym środowiskiem, którego celem jest przede wszystkim upowszechnienie wiedzy o Bukowinie jako regionie wielokulturowym, oddolna integracja społeczna mieszkańców Europy Środkowej oraz animowanie działań na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego.

Uroczystego otwarcia trzeciej części VIII Bukowińskiego Festiwalu Nauki dokonali: Zbigniew Kowalski, Helena Krasowska, Henryk Smolny oraz Magdalena Pokrzyńska. W dalszej części spotkania wygłoszono wykłady popularno-naukowe z serii *Bliscy nieznanymi*:

- „Bukowińsko-zachodniostowiańskie paralele leksykalne”,
- Jarosław Durka „Żołnierze z Bukowiny w walce o Niepodległość 1914-1921”,
- Krzysztof Nowak „Ostatnie wędrówki polskich Bukowińczyków”.

Zaprezentowano wystawy multimedialne:

- Dziedzictwo kulturowe w życiu lokalnym i rodzinnym środowisk polskich na Bukowinie

(Magdalena Pokrzyńska),

- Wielojęzyczność indywidualna Helena Krasowska,

W dalszej części spotkania odbyła się promocja książki Heleny Krasowskiej „Polacy między Donem, Dniestrem a Prutem. Biografie językowe” oraz rozmowy z cyklu *Z Bukowiną w sercu* w której uczestniczyły osoby pochodzące z Bukowiny: Janina Markulak oraz Paulina Pycka.

Jedną z atrakcji tego dnia był występ Żeńskiego Chóru „Canzona” z Olesznej, który zaprezentował pieśni rodem z Bukowiny. Po wspaniałym koncercie odbyło się omówienie tematyki bukowińskiej poruszanej w Rocznikach Dzierżoniowskich oraz Bukowiński Klub Filmowy, który zaprezentował Robert Pokrzyński.

103. rocznica Bitwy Warszawskiej

15.08.2023 r. – współorganizacja uroczystości, informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

Dzień Solidarności i Wolności

31.08.2023 r. – informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

„Historia Polski XX wieku na znaczkach solidarnościowych” wystawa czasowa / wystawa plenerowa

31.08.2023 r. – 15.10.2023 r.

W czwartek, 31.08.2023 r., o godzinie 16:30, w rocznicę podpisania tzw. porozumień gdańskich, w Muzeum Miejskim Dzierżoniowa odbyło się otwarcie wystawy „Historia Polski XX wieku na znaczkach solidarnościowych”. Podczas inauguracji wystawy był obecny Piotr Majchrzak – zastępca przewodniczącego Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk.

Wystawa została zaprojektowana i udostępniona przez Instytut De Republica we współpracy z Rządowym Centrum Legislacji i NZSS „Solidarność”. Wszystkie prezentowane na niej znaczki pochodzą z prywatnej kolekcji Grzegorza Wołoszczaka. Na tablicach, które były wyeksponowane na parkanie Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa, można było zobaczyć znaczki solidarnościowe związane z ważnymi postaciami i wydarzeniami w Polsce minionego wieku, upamiętniającymi między innymi: Ruch Społeczny „Solidarność”, Armię Krajową, Józefa Piłsudskiego czy „Solidarność Walcząca”.

84. rocznica wybuchu II wojny światowej

01.09.2023 r. – współorganizacja uroczystości, informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

84. rocznica napaści Związku Radzieckiego na Polskę

17.09.2023 r. – współorganizacja uroczystości, informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

„Polskie zabytkowe aparaty telefoniczne” wystawa czasowa

20.09.2023 r. – 03.12.2023 r.

Na wystawie zgromadzono aparaty telefoniczne udostępnione dzięki uprzejmości Michała Andrzeja Grzesika oraz Mateusza Grzesika. Kolekcja prezentuje polskie telefony produkowane od lat 20. do 90. XX wieku. Po uzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 roku, państwo musiało na nowo odbudowywać całą gospodarkę, w tym szeroko pojęty przemysł łącznościowy. Na terenie kraju praktycznie nie istniały żadne zakłady produkujące aparaty telefoniczne poza małą firmą braci Petsch znajdującą się w Warszawie. Prawdziwy rozwój produkcji aparatów telefonicznych nastąpił dzięki uruchomieniu w 1923 roku w Warszawie Państwowej Wytwórni Aparatów Telegraficznych i Telefonicznych. Fakt, iż w granicach II RP znalazły się ziemie trzech zaborców korzystających z różnorodnego, nie zawsze kompatybilnego sprzętu wymusił w 1928 roku wprowadzenie standaryzacji, która pozwoliła na produkcję telefonów i innych produktów łączności zarówno dla odbiorców cywilnych, instytucji państwowych jak i wojska. PWATiT nie była jedynym producentem przemysłu teletechnicznego w okresie międzywojennym na terenie kraju i tak np. w Katowicach działała Śląska Fabryka Telefonów, a w Radomiu Polska Akcyjna Spółka Elektryczna „Ericsson” ponadto było jeszcze kilku mniejszych krajowych producentów. W czasie okupacji w warszawskich zakładach kontynuowano produkcję aparatów telefonicznych, aż do momentu zniszczenia go przez Niemców. Natomiast radomski „Ericsson” został przekształcony w fabrykę zbrojeniową na potrzeby niemieckiej armii.

Po zakończeniu II Wojny Światowej w kraju przystąpiono do odbudowy przemysłu teletechnicznego i tak powstały zakłady „T-4” w Łodzi (późniejsza Fonica), w Radomiu „RWT” (Radomska Wytwórnia Telefonów), w Krakowie „TELOS”, a w Ząbkowicach Śląskich Państwowa Wytwórnia Urządzeń Telefonicznych „T-6”, gdzie produkowano między innymi telefony z części pozostawionych przez Niemców. Z upływem czasu na rodzimym rynku praktycznie pozostały trzy najważniejsze zakłady RWT, TELOS i bydgoska TELFA, które z powodzeniem produkowały różnego rodzaju aparaty telefoniczne na potrzeby krajowe praktycznie do lat 90-tych, kiedy to w wyniku przemian ustrojowych, zmiany zasad rynkowych oraz napływu tanich telefonów z Azji radomska RWT upadła, a inne zakłady zostały sprzedane inwestorom zagranicznym. I tak telefony polskich producentów stały się eksponatami kolekcjonerskimi...

Otwarcie sezonu kulturalno–sportowego w Dzierżoniowie

24.09.2023 r.

Pod koniec września pracownicy Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa uczestniczyli w barwnym pochodzie, promując działalność kulturalną jednostki. Po przemarszu, przygotowano stoisko prezentujące działalność muzeum, a przede wszystkim zbiory dotyczące Zakładów Radiowych Diora. Udostępniano tam informacje o bieżącej działalności muzeum, sprzedawano Roczniki Dzierżoniowskie oraz pamiątkowe magnesy i breloki. Nie zabrakło pokaźnej kolekcji radioodbiorników. Dużym zainteresowaniem cieszyły się nagrania wywiadów z byłymi pracownikami Diory.

Dzień Podziemnego Państwa Polskiego

27.09.2023 r.

Uroczystości miejskie, zorganizowane przez Muzeum Miejskie Dzierżoniowa przy obelisku Polskiego Państwa Podziemnego, w których licznie uczestniczyli przedstawiciele władz miasta i powiatu, organizacji kombatanckich oraz uczniowie dzierżoniowskich szkół. Informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

Dokumentacja terenowa polskiego dziedzictwa kulturowego w Rumunii

02.10.2023 r. – 08.10.2023 r.

Dyrektor Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa, został zaproszony przez organizatorów, do uczestnictwa w projekcie „Cmentarz w Wikszanach – dokumentacja terenowa polskiego dziedzictwa kulturowego w Rumunii”. Celem projektu jest inwentaryzacja najstarszych polskich grobów w Wikszanach/Rudzie na współcześnie używanym cmentarzu katolicko-prawosławnym i tzw. starym polskim cmentarzu. W projekcie zaplanowano serię działań związanych z dokumentacją i inwentaryzacją terenową, porządkowaniem przestrzeni, zbieraniem informacji ustnych o dokumentowanych obiektach oraz edukacją i upowszechnieniem wiedzy o polskim dziedzictwie kulturowym na rumuńskiej Bukowinie. Działania były ukierunkowane na tworzenie sieci współpracy i pamięć społeczną. Wolontariuszami byli członkowie Stowarzyszenia Głogowska Edukacja Kresowa, studenci i pracownicy Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz znawcy Bukowiny. Zebrane materiały będą dostępne w bazie Instytutu Polonika, zostaną zaprezentowane podczas spotkań w przestrzeni realnej i wirtualnej, powstanie strona prezentująca efekty projektu i reportaż o nim.

Projekt realizuje Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika”, Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Związek Polaków w Rumunii oraz Stowarzyszenie Głogowska

Edukacja Kresowa.

Projekt dofinansowano ze środków Narodowego Instytutu Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika”.

Dzień Papieski

16.10.2023 r. – złożenie kwiatów / zniczy pod pomnikiem papieża Jana Pawła II, informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

Dzień Edukacji Narodowej

16.10.2023 r.

W tym dniu odbyło się w Muzeum Miejskim Dzierżoniowa uroczyste spotkanie z okazji Dnia Edukacji Narodowej. Spotkanie było okazją do wręczenia nagród 19 nauczycielom z dzierżoniowskich przedszkoli i szkół podstawowych. W programie uroczystości były okolicznościowe występy artystyczne oraz wykład o sztucznej inteligencji w edukacji – przygotowany przez dr Kingę Zych (Muzeum Miejskie Dzierżoniowa). Uroczystość zakończono przedstawieniem oferty edukacyjnej Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa na rok szkolny 2023/2024.

85. rocznica Nocy Kryształowej

09.11.2023 r. – informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

Narodowe Święto Niepodległości

11.11.2023 r. – współorganizacja uroczystości, informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

„Rzeźba? Twórczość Piotra Żurawskiego” wystawa czasowa

14.12.2023 r. – nadal

Muzeum Miejskie Dzierżoniowa zapraszana na spotkanie z niepowtarzalną sztuką współczesną. „Rzeźba? Twórczość Piotra Żurawskiego” to wystawa czasowa, prezentująca dorobek artystyczny Piotra Żurawskiego, absolwenta szkoły Kenara w Zakopanem. Artysta ten jest renowatorem dzieł sztuki w Muzeum Regionalnym w Jaworze. W wolnych chwilach poświęca się realizacji jednej ze swoich pasji – wykonywaniu licznych prac rzeźbiarskich i konserwatorskich na terenie Dolnego Śląska. W swojej pracy artystycznej inspirowane jest historią, naturą, sztuką sakralną oraz człowiekiem jako istotą dającą piękno,

cierpienie i miłość.

Rzeźby towarzyszą człowiekowi od niepamiętnych czasów. Wykonywane z kamienia, drewna, metali szlachetnych czy gipsu, najczęściej pełniły funkcję dekoracyjną oraz upamiętniającą ważne postaci i wydarzenia. Wraz z rozwojem technologii wybór materiałów i technik rzeźbiarskich stał się niemalże nieograniczony. Także funkcja rzeźby uległa adaptacji – coraz częściej jest nie tylko ozdobą lecz także środkiem do wyrażenia emocji i przekonań twórcy. Współczesna rzeźba jest nie zawsze oczywista, ale przez to warta nie tylko uwagi ale i refleksji.

Wernisaż wystawy odbył się 14 grudnia 2023 r. o godz. 17:00. Podczas otwarcia Piotr Żurawski opowiedział o prezentowanej kolekcji oraz swojej pracy twórczej. Wystawa będzie prezentowana do 25 lutego 2024 r.

Lepiej rozmawiać – niż bić się na ulicach. Dialog w praktyce

13.12.2023 r.

W kolejną rocznicę wprowadzenia w Polsce stanu wojennego rozpoczęliśmy cykl wykładów dla uczniów szkół podstawowych i średnich z serii „Najnowsza historia Polski”. W tym dniu, w wydarzeniu uczestniczyli uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 5 oraz I Liceum Ogólnokształcącego. Niezwykle interesujący wykład przeprowadził Piotr Majchrzak, zastępca przewodniczącego Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”.

42. rocznica wprowadzenia stanu wojennego

13.12.2023 r. – informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

Dzień Pamięci o Poległych i Zmarłych w Misjach i Operacjach Wojskowych poza Granicami Państwa

21.12.2023 r. – współorganizacja uroczystości, informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

Narodowy Dzień Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego

27.12.2023 r. – współorganizacja uroczystości, informacja o rocznicy umieszczona na stronie internetowej.

ILOŚĆ ODWIEDZAJĄCYCH I SPRZEDANE BILETY

Miesiąc	Osób indywidualnie (bilety)	Osób grupowo (bilety)	Sprzedane bilety	Osób bezpłatnie
Styczeń	11	0	11 w tym grupowe: 0	106
Luty	33	81	37 w tym grupowe: 4	49
Marzec	35	59	38 w tym grupowe: 3	79
Kwiecień	47	223	57 w tym grupowe: 10	132
Maj	31	250	42 w tym grupowe: 11	102
Czerwiec	45	107	50 w tym grupowe: 5	158
Lipiec	67	16	68 w tym grupowe: 1	54
Sierpień	115	18	116 w tym grupowe: 1	79
Wrzesień	46	36	48 w tym grupowe: 2	101
Październik	37	131	44 w tym grupowe: 7	139
Listopad	27	269	41 w tym grupowe: 14	72
Grudzień	15	53	18 w tym grupowe: 3	94
Razem	509	1243	570 w tym grupowe: 61	1165

LEKCJE MUZEALNE

W roku 2023 przygotowano ofertę lekcji muzealnych skierowanych do przedszkoli, szkół podstawowych i średnich. W lekcjach muzealnych uczestniczyły:

- Przedszkolaki (Przedszkole Publiczne nr 1, Przedszkole Publiczne nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi, Przedszkole Publiczne nr 3, Przedszkole Publiczne nr 7, Przedszkole Językowe EAD)
- Uczniowie szkół podstawowych (Szkola Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa nr 3, Szkoła Podstawowa nr 5, Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Dzierżonowie, Oratorium św. Jana Bosko, Szkoła Podstawowa nr 4 w Bielawie, Niepubliczna Szkoła Podstawowa Auxilium w Bielawie, Szkoła Podstawowa w Piławie Dolnej,
- Uczniowie szkół średnich (Ochotniczy Hufiec Pracy)

Podczas lekcji muzealnych zrealizowano następujące tematy:

- Mój Dzierżonów – poznaj symbole i patrona miasta (30.03, 12.05, 19.05, 31.05)
- Polskie symbole narodowe (11.05, 12.05, 16.05, 18.05, 23.05, 26.05, 26.05, 31.05, 07.11, 08.11, 09.11, 10.11, 14.11, 17.11)
- Jak wyglądało dawne życie mieszczańskie w Dzierżonowie? Życie miejskie i wiejskie 100 lat temu (15.06, 13.12)
- Najcenniejsze zabytki Dzierżonowa dla najmłodszych (18.11)
- Dzierżonów dawniej i dziś (16.11, 16.11, 17.11)
- Historia żołnierzy wyklętych w powojennej Polsce i Dzierżonowie (17.11, 04.12)
- Co znaczy muzeum? (29.11)

POZYSKIWANIE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH

W roku sprawozdawczym pozyskano wsparcie od lokalnych przedsiębiorców i stowarzyszeń.

W roku 2023 r. złożono wnioski o dofinansowanie następujących projektów:

- Program: Ochrona zabytków 2024
Projekt: Remont budynku poprzez wykonanie impregnacji oraz izolacji przeciwwilgociowej ścian fundamentowych budynku Muzeum
- Program: Wspieranie działań muzealnych 2024
Projekt: Modernizacja wystawy stałej poświęconej Zakładom Radiowym DIORA

Dotacje dla muzeum z budżetu Gminy Dzierżoniów:

- „Rekonstrukcja zabytkowej wiaty turystycznej w Muzeum Miejskim Dzierżoniowa”

30.01.2024 r.

Opracowanie:

Zatwierdził: